

Overeenkomst nopens handelsschulden van personen woonachtig in Turkije, op 11 mei 1959 te Parijs tot stand gekomen

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 25 september 1959.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen, te kennen worden gegeven uiterlijk op 25 oktober 1959.

's-Gravenhage, 12 september 1959.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, alsook naar artikel 24, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng hiernevens over te leggen de tekst en de vertaling in het Nederlands van de op 11 mei 1959 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst nopens handelsschulden van personen woonachtig in Turkije, met Bijlagen (*Trb.* 1959, 106) ¹).

Een toelichtende nota betreffende de genoemde overeenkomst gelieve U Hoogedelgestreng hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de overeenkomst gelden voor het gehele Koninkrijk.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht, bovengenoemde stukken op 25 september 1959 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van de overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

J. DE QUAY.

Toelichtende nota

Zoals reeds in de toelichtende nota inzake de kredietovereenkomst van 29 november 1958 met Turkije (Bijl. *Handelingen* II 1958—1959, nr. 5407) is vermeld, heeft de Turkse Regering in de loop van het vorige jaar aan een reeks betrokken landen, waaronder het Koninkrijk der Nederlanden, medegedeeld niet in staat te zijn aan haar betalingsverplichtingen te voldoen en heeft zij een dringend verzoek gericht tot de Europese Economische Samenwerking, het Internationale Monetair Fonds en de Verenigde Staten van Amerika om financiële hulp en verlichting van bestaande lasten. Het ter zake door de bevoegde organen van de O.E.E.S. ingestelde onderzoek heeft geleid tot een erkenning van de noodzaak om aan Turkije financiële hulp te verlenen tijdens een overgangperiode, waarin de economische hulpbronnen van het land tot ontwikkeling kunnen worden gebracht. Tegelijkertijd heeft de Raad van de O.E.E.S., na kennis genomen te hebben van het door Turkije overgelegde stabilisatieprogramma en van de door dit land afgekondigde „standstill”, aan de betrokken landen het verzoek gedaan om toe te stemmen in een conferentie over een regeling van de Turkse schulden, die reeds vervallen zijn of in de komende jaren zullen vervallen, en daarbij rekening te houden met de Turkse betalingscapaciteit.

Aan dit verzoek is door alle betrokken landen gevolg gegeven en de Nederlandse Regering heeft gemeend in dezen niet achter te kunnen blijven, waarbij zij zich evenwel op het standpunt heeft gesteld, dat, zolang nog geen nieuwe regeling

¹) Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

in multilateraal verband zou zijn getroffen, de bestaande bilaterale regeling voor de aflossing van schulden dient te blijven bestaan. Bij de conferentie, die in september 1958 is begonnen onder de aegis van de O.E.E.S., moest enerzijds rekening worden gehouden met de noodzaak om de Turkse economie te saneren en de aflossingsverplichtingen daarop af te stemmen en anderzijds met het verlangen om te komen tot gelijkheid van behandeling der vaak tegenstrijdige belangen van de verschillende crediteurlanden. De besprekingen hebben uiteindelijk geleid tot de onderhavige overeenkomst, waarin de principes van de nieuwe regeling der Turkse schulden multilateraal zijn vastgelegd en waarbij de Verenigde Staten zich hebben aangesloten.

De overeenkomst gaat uit van het principe van een zo gelijk mogelijke behandeling der betrokken crediteurlanden. Verder hebben de crediteurlanden bij het opstellen van de tekst van de overeenkomst het gezamenlijke standpunt ingenomen, dat de rol van de Regeringen in dezen slechts bestaat uit het verkrijgen van een in de gegeven omstandigheden zo goed mogelijke regeling voor de particuliere crediteuren en dat deze laatsten vrij zouden moeten blijven om de regeling al of niet te aanvaarden. De bestaande rechten van de crediteuren worden dan ook door deze overeenkomst niet aangetast.

Ten aanzien van de materiële inhoud der overeenkomst kan, wat de belangrijkste punten betreft, het volgende worden vermeld.

Behoudens enige met name genoemde uitzonderingen, geldt de regeling voor alle vóór 5 augustus 1958 geleverde prestaties uit hoofde van goederen- of dienstenverkeer, voor zover de vordering is vervallen dan wel vóór 1 januari 1964 zal vervallen. De overmaking vindt plaats tegen de koers van de dag van storting der tegenwaarde in Turkse ponden. De crediteuren zijn derhalve beschermd tegen een eventuele devaluatie van het Turkse pond na de datum van storting.

Het totale schuldencomplex, dat voor alle landen gezamenlijk ongeveer \$ 400 miljoen bedraagt, zal over een periode van 12 jaar worden getransfereerd. De eerste vijf jaren zal Turkije resp. \$ 15 mln., \$ 20 mln., \$ 25 mln., \$ 30 mln. en \$ 35 mln. betalen. In het zesde jaar zal de betaling 1/7 van het per 31 december 1963 voor transfer gestorte bedrag belopen. Voor de laatste zes jaren zal de betaling bedragen resp. 1/6, 1/5, 1/4, 1/3, 1/2, en de rest, van het per 31 december van het voorafgaande jaar voor overmaking gestorte bedrag. De Nederlandse vorderingen voor een bedrag ad ca. \$ 14 mln. zijn in het totale complex opgenomen.

De verdeling onder de crediteurlanden van de door Turkije jaarlijks te betalen bedragen vindt plaats in verhouding van het aandeel van elk land tot het totaal van de voor transfer in aanmerking komende vorderingen. Deze verhouding zal in de periode tot en met 1964 elke twee jaar worden bepaald op basis van de vorderingen aan het einde van de voorafgaande periode, met dien verstande, dat voor de verdeling van de in 1959 en 1960 beschikbaar komende bedragen de verhouding per 5 augustus 1958 zal gelden. Van 1965 af zal de verhouding, resp. verdeling jaarlijks worden vastgesteld. Aan Luxemburg, Noorwegen, Portugal en Denemarken zal, gezien het geringe bedrag hunner vorderingen, een zekere voorrang worden verleend in die zin, dat van de eerste annuïteiten 2 pct. voor de betaling aan crediteuren in deze landen wordt gereserveerd. Het jaarlijks door Turkije te betalen bedrag zal in vier gelijke termijnen aan het einde van ieder kwartaal worden voldaan.

Van de dag van ondertekening der overeenkomst af zal de Turkse Regering 3 pct. rente voldoen over de op transfer wachtende bedragen.

De Turkse autoriteiten kunnen een crediteur vergunning verlenen, de te zijnen gunste gestorte bedragen voor eigen rekening in Turkije te investeren of voor andere doeleinden te bezigen.

Ter uitvoering van de onderhavige multilaterale overeenkomst zal Turkije met elk der crediteurlanden een bilaterale overeenkomst sluiten. Hierin zal tevens worden vervat de afschaffing van eventueel bestaande afspraken ter regeling van Turkse arriérés. Op grond van dergelijke afspraken op speciale rekening gestorte bedragen zullen aan Turkije ter beschikking worden

gesteld, voor zover het stortingen sinds 5 augustus 1958 betreft.

Tot juist begrip van de hierboven summier weergegeven inhoud van de overeenkomst komt het dienstig voor, iets dieper in te gaan op de achtergrond van een der belangrijkste punten van de overeenkomst, te weten de verdeling tussen crediteuren van de door Turkije te betalen bedragen. Zoals hierboven uiteengezet, vindt deze verdeling primair plaats per land, en wel op basis van de verhouding tussen enerzijds de ten gunste van crediteuren in een bepaald land gestorte bedragen en, anderzijds, de ten gunste van alle crediteuren gezamenlijk gestorte bedragen. Van Nederlandse zijde is, met steun van de Belgische delegatie, steeds gesteld, dat de billijkheid veeleer een verdeling op basis van de anciënniteit der vordering voorschrijft. In deze gedachtengang zouden alle crediteuren, ongeacht hun nationaliteit, in chronologische volgorde worden voldaan.

Niet alleen lijkt het immers op zich zelf redelijk, de vorderingen, die het langst uitstaan, het eerst te voldoen, doch bovendien vallen de vorderingen van oudere datum meestal onder bereids met Turkije getroffen amortisatieregelingen. Indien de betrokken crediteuren zich thans een nieuwe aflossingsregeling moeten getroosten, kan men hun toch bezwaarlijk bij de verdeling een recht op een zekere prioriteit ten opzichte van crediteuren van latere datum ontzeggen.

Ondanks alle vertogen heeft deze zienswijze in het Parijse overleg weinig weerklank gevonden. Sommige delegaties achtten het door Nederland en België verdedigde standpunt reeds daarom onaanvaardbaar, daar dit zou inhouden, dat enkele landen, wier vorderingencomplex van jongere datum is, in de eerstkomende jaren praktisch in het geheel niets zouden ontvangen. Aangezien dit tegenover de crediteuren in de desbetreffende landen niet kon worden verdedigd, diende de sleutel van verdeling naar de mening van deze delegaties primair op een billijke verdeling tussen de landen te worden gebaseerd. Uiteindelijk hebben de meeste delegaties zich achter dit standpunt geschaard, waarbij echter in zoverre aan de Nederlandse en Belgische wensen is tegemoetgekomen, dat de sleutel van de verdeling gedurende de eerste zes jaar niet jaarlijks, doch tweejaarlijks wordt vastgesteld. Hierdoor profiteren landen met vorderingen van oudere datum langer van een voor hen gunstig percentage.

Toegegeven moet worden, dat deze oplossing slechts zeer ten dele aan de Nederlandse wensen tegemoetkomt. Onder de gegeven omstandigheden was zij evenwel de beste, die kon worden bereikt. Hierbij dient voorts te worden overwogen, dat men bij een multilateraal overleg tussen 15 landen als het onderhavige nauwelijks kan verwachten, dat individuele wensen van bepaalde landen integraal worden ingewilligd.

Tijdens en na de onderhandelingen zijn de Nederlandse crediteuren, respectievelijk een uit hun midden gekozen afvaardiging, enige malen geraadpleegd over de regeling, respectievelijk de uitvoering daarvan. In het algemeen kan zeker gezegd worden, dat dit overleg nuttig is geweest en aan weerszijden tot een beter begrip heeft bijgedragen. Slechts ten aanzien van een punt van principiële aard bleek het standpunt van de Regeringsvertegenwoordigers en dat van de crediteuren ver uiteen te liggen en heeft het overleg niet tot een vergelijk geleid.

Naar de mening van de crediteuren hebben namelijk bij het bieden van hulp aan Turkije voor de moeilijkheden, waarin dit land zich thans bevindt, hoofdzakelijk factoren van algemeen belang gegolden. De door de Regering genomen maatregelen om deze hulp te bieden, zouden dan ook, met name wat betreft het uitstel van de betalingen aan crediteuren, niet ten laste mogen komen van het bedrijfsleven, dat toch reeds gedupeerd is door het niet nakomen van de reeds eerder met Turkije aangegane schuldenovereenkomst.

Op grond hiervan hebben crediteuren alternatief voorgesteld het afgeven door de Staat der Nederlanden van een garantie voor de nakoming door Turkije van de verplichtingen, voortvloeiend uit de nieuwe overeenkomst, dan wel verzekering voor 100 pct. door de Nederlandse Crediet-Verzekering Maatschappij, tegen een nominale premie, van vorderingen, die onder de nieuwe regeling zullen vallen. Slechts indien op deze

wijze enigermate tegemoet zou worden gekomen aan de moeilijke positie, waarin crediteuren als gevolg van de nieuwe regeling worden geplaatst, zou de regeling voor hen aanvaardbaar zijn.

Naar de mening der Regering miskent dit standpunt het karakter en de achtergrond van de te Parijs getroffen regeling. Het moge waar zijn, dat bij de aan Turkije verleende steun overwegingen van algemene aard een rol hebben gespeeld. Hieruit kan echter geenszins worden geconcludeerd, dat de crediteuren de dupe zijn geworden. Veeleer is het tegendeel het geval: de in internationaal verband aan Turkije verleende steun o.m. in de vorm van kredieten komt immers mede de particuliere crediteuren ten goede, aangezien aldus de Turkse betalingsbalanspositie wordt versterkt.

Wat de regeling van de achterstallige vorderingen betreft, valt het uiteraard te betreuren, dat de crediteuren met langere terugbetalingstermijnen genoeg moeten nemen dan die, waarop zij krachtens het bestaande protocol van 26 juli 1955 (*Trb.* 1955, 140) aanspraak konden maken. Dit is evenwel niet het gevolg van een ingrijpen van overheidswege, doch van het nu eenmaal bestaande feit, dat de Turkse betalingscapaciteit het nakomen van de bestaande regelingen voor de terugbetaling van achterstallige schulden niet toelaat.

Wat het formele aspect betreft, zij nog vermeld, dat in het overleg te Parijs door de vertegenwoordigers van de Regeringen bij herhaling erop is gewezen, dat zij generlei machtiging van de crediteuren bezaten en dat zij derhalve geen enkele aansprakelijkheid op zich konden nemen. Deze positie ligt in de overeenkomst duidelijk verankerd in die zin, dat de rechten van de crediteuren niet worden aangetast, op grond waarvan

dezen dus volledig vrij blijven de regeling al dan niet te aanvaarden.

Op grond van bovenstaande overwegingen kan de Staat, die overigens zelf indirect onder de regeling valt voor de indertijd bij de Nederlandsche Crediet-Verzekering Maatschappij verzekerde vorderingen, noch de juridische, nog een morele verplichting erkennen om ook de niet verzekerde crediteuren op de door hen verlangde wijze tegemoet te komen.

Met betrekking tot de interne verdeling tussen de Nederlandse crediteuren is in het met hen gevoerde overleg geen verschil van mening gebleken. Voor zover enigszins mogelijk, zal in dit opzicht volledig met hun wensen worden rekening gehouden.

De Vice-Minister-President,
H. A. KORTHALS.

De Minister van Financiën,
J. ZIJLSTRA.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
J. DE QUAY.

De Minister van Economische Zaken,
J. W. DE POUS.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
E. H. TOXOPEUS.